

Täysistunto

Torstai 19.11.2020 klo 15.59—20.17

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 205/2020 vp
Toimenpidealoite TPA 102/2020 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 33/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 33/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.00 **Veikko Vallin ps:** Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset on suomalaisen työväestön puolustaja. Työväestöön kuuluvat sekä palkansaajat että yrittäjät. Toista ei ole ilman toista, eikä näitä ammattikuntia pitäisi laittaa täällä poliittisessa puheessakaan vastakkain.

Tämä käsittelyssä oleva yritysten kustannustuki kakkonen tuo osaltaan helpotusta yrittäjien elämään tämän koronapandemian keskellä. Verrattuna kustannustuki ykköseen on kustannustuki kakkosen osumatarkkuus parempi. Hyvää tässä on muun muassa liikevaihdon alarajan poisto. Kustannustuki ykkösen kohdalla esitimme liikevaihdon alarajan pudottamista, mutta hallitus ei silloin suostunut siihen. Hyvä, että virheestä on nyt opittu.

Hyvää tässä ovat myös laajennukset tukikelpoiseihin kuluihin ja se, että toimialayrittäjät otetaan paremmin huomioon. Hyvää on myös se, että aikaisemmat, saadut tuet eivät vaikuta tähän kustannustuki kakkoseen.

Mutta on tässä edelleen valuvikojakin. Kustannustuki ykköstä haki yli 12 000 yritystä. Vain 28 prosenttia sai tukea. 84 prosenttia tukea hakeneista yrityksistä oli pieniä, ja niistä 78 prosenttia hylättiin. Yleisin syy oli, että tukisumma jäi alle 2 000 euron.

Sama valuvika on tässä kustannustuki kakkosessakin. Siksi me ehdotimme, että tukisumman alaraja pudotetaan 1 000 euroon. Sitä ehdotti muun muassa taksiala, koska siellä on paljon yksinyrittäjiä. Siis Suomessahan on kymmeniätuhansia yksinyrittäjiä, jotka helposti jäävät tämän 2 000 euron rajan alle, kun hakevat tukea.

On siellä muitakin valuvikoja, mutta ne selviävät sieltä meidän vastalauseestamme.

Tässä salissa tämä 2 000 euron raja kuulostaa ehkä aika pieneltä, koska me olemme hyvätuloisia, me kansanedustajat, mutta pienelle yrittäjälle se alle 2 000 euron rahasumman on suuri summa. Olisin kyllä toivonut, että täältä eduskunnasta olisi lähtenyt sellainen signaali, että välitämme heistä, mutta nyt niin ei näytä käyvän, ikävä kyllä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

18.02 **Pia Kauma kok:** Arvoisa puhemies! Olen ollut käsittelemässä tätä koronatuki kakkosta talousvaliokunnassa aivan kuten olin sitä ykkösversiotakin, ja täytyy sanoa, että kylähän tässä parannuksia on tehty tähän tukimalliin. Aivan kuten edustaja Vallin tuossa totesi, siellä on muun muassa tehty liikevaihdon alarajan poisto, on tehty laajennuksia tukikelpoisiin kuluihin, on annettu mahdollisuus toiminimiyrittäjän palkkakulujen sisällyttämiseen hyväksyttäviin palkkakuluihin sekä on luovuttu yhteensovittamisesta muiden koronatuken kanssa. Mutta kyllä se valitettavasti on niin kuin edustaja Vallinkin tuossa totesi, että se 2 000 euron raja on kyllä ollut se ongelmallinen kysymys siinä koronatuki ykkösenkin kohdalla, koska suurin osa hylkypäätöksistä on johtunut siitä, että ne ovat jääneet sen alle. Itse asiassa se kyllä toisaalta paljastaa myöskin sen, että aika suuri osa meidän yrityksistämme, erityisesti pienistä yrityksistä, on sellaisia, jotka elävät hyvin pienillä tuloilla, ja heille myöskin sillä 2 000 eurolla on merkitystä, ja siinä mielessä tuo raja olisi hyvin voinut olla huomattavasti alempikin.

Toinen merkittävä ongelma, jonka näen tässä, on se, että sellaiset alat, joihin nämä julkisoikeudelliset rajoitukset — kuten matkustamisrajoitukset ja kokoontumisrajoitukset — ovat kohdistuneet tavallista herkemmin, eivät saa millään tavalla sitä kohtelua, mitä heidän toimintansa liikevaihdon alentuminen edellyttäisi. Tällaisia aloja ovat esimerkiksi tapahtuma-ala, messuala ja matkatoimistoala. Näiden tilannehan on se, että liikevaihto ei suinkaan ole vähentynyt vain vähän, vaan heillä on saattanut liikevaihto vähentyä jopa 80—90 prosenttia siitä, mitä se oli vuosi sitten. Itse olisinkin toivonut — ja se oli itse asiassa vastalauseeni perustelu myöskin — että olisi kohdistettu erityinen lisähuomio, lisätuki, näille aloille, joissa se liikevaihdon aleneminen on ollut näin merkittävä, koska jokainen ymmärtää, että ne ovat aivan eri tilanteessa niihin yrityksiin nähden, joilla liikevaihdon puuttaminen on ollut vain 10—30 prosenttia.

Hyvää tässä mietinnössä on kuitenkin se, että tänne otettiin yksi kappale, jossa todetaan tämä erityistilanne elikkä korostetaan, että mikäli yritys ”hakemuksessaan todistettavasti osoittaa laissa edellytetyn liikevaihdon laskun tapahtuneen myös muin keinoin kuin rekistereiden kautta viranomaisten käytössä automaattisesti olevan tiedon kautta, on nämä tiedot otettava kustannustuen edellytysten ja määrän laskennassa huomioon.” Ja tämä lause, arvoisa puhemies, on juuri se, joka kohdistuu [Puhemies koputtaa] näille aloille, jotka eivät pysty välttämättä niin hyvin kuin muut yritykset todentamaan sitä, että liikevaihto todella on tipahtanut näin radikaalisti.

18.06 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Förslaget gällande en fortsättning av kostnadsstödet är mycket viktigt för att hjälpa finländska och åländska företag att överleva den ekonomiska krisen som coronapandemin har skapat. Det finns flera betydande förbättringar i det nya kostnadsstödet, vilket är glädjande. Tack till regeringen för dem och till ekonomiutskottet för ett snabbt och effektivt arbete med det här lagförslaget.

Det nya stödet lämpar sig bättre för lite mindre företag även om minimigränsen för stödet kommer att fortsätta vara 2 000 euro. Stödet kommer också att kunna sökas av företag som redan fått stödet under sommarens utdelning då man nu tar i bruk nya jämförelsemånader. Taket för det sammanlagda stödet är dock 800 000 euro per företag, vilket är EU:s statsstödsreglers gräns.

Samtidigt tar man bort kopplingen till de stöd som exempelvis Ålands landskapsregering har beviljat, vilket ur ett åländskt perspektiv är oerhört viktigt. Det är rimligt och rätt och gör att det blir en klar förbättring mot sommarens stöd som det visade sig att krävde att

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

man tog åländska stöd i beaktande trots att detta inte alls var klart i själva lagtexten. Det var också skillnader mellan den svenska och finska lagtexten, något som justitiekanslern nu håller på att granska, vilket är oerhört viktigt eftersom det ur ett rättsperspektiv naturligtvis behöver vara samma lag på finska och på svenska.

Ärade herr talman! Det är mycket viktigt att detta stöd kan sökas av åländska företag trots att undantagstillståndet inte längre råder. Åland har drabbats mycket hårt av krisen som slagit mot service, sjöfart och turism — mycket viktiga branscher för Åland. Därför är det motiverat att Åland är inkluderat i detta då arbetslösheten fortfarande är rekordhög med åländska mått mätt, på över 10 procent. Därför kommer det här vara mycket betydelsefullt, på samma sätt som för företag i hela landet. Många företag väntar intensivt på att ansökningsprocessen hos Statskontoret ska öppnas.

Arvoisa herra puhemies! Esitys kustannustuen asettamisesta on erittäin tärkeä suomalaisille ja ahvenanmaalaisille yrityksille ja auttaa niitä selviämään koronapandemian aiheuttamasta taluskriisistä. Kiitos talousvaliokunnalle nopeasta työstä tässä asiassa. Uusiin kustannustukiin on tehty myös useita merkittäviä parannuksia, mikä on ilahduttavaa. Uusi kustannustuki soveltuu paremmin myös pienemmille yrityksille. Tukea voivat hakea myös ne yritykset, jotka ovat saaneet tukea kesällä, sillä nyt otetaan käyttöön uudet vertailukaudet. Samalla poistetaan yhteys niihin tukiin, joita esimerkiksi Ahvenanmaan maakuntahallitus on myöntänyt, mikä on Ahvenanmaan näkökulmasta todella merkittävää, koska tämä oli ongelmallista viime kustannustuissa.

Arvoisa puhemies! Tämä kustannustuki on erittäin tärkeä. Kiitos ministerille ja hallitukselle siitä. On erittäin tärkeää, että myös ahvenanmaalaiset yritykset voivat hakea tätä tukea, vaikka poikkeusolot eivät enää pädekään. [Puhemies koputtaa] Kriisi on kohdellut Ahvenanmaata kovasti, ja se on iskenyt erityisesti palvelu- ja matkailualaan ja merenkulkuun, jotka ovat olennaisia aloja Ahvenanmaalla.

Ahvenanmaan työttömyys, [Puhemies koputtaa] — lopuksi, arvoisa puhemies — on edelleen ennätyksellisen korkea, yli kymmenen prosenttia, ja monilla on vaikeaa. Tämä tuki voi olla siellä erittäin merkityksellinen, samoin yrityksille muualla Suomessa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos, ja muistutan edustajaa siitä 3 minuutin aikasuosituksesta, mikä paikalta pidetyistä puheenvuoroista on annettu.

18.09 **Joakim Strand r:** Värderade talman! Vi behandlar alltså regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om temporärt kostnadsstöd för företag. Det handlar alltså om vissa ändringar och en fortsättning på det temporära kostnadsstödet som ju har diskuterats här i många repriser sedan coronakrisen slog till. Det som var trevligt under våra höranden i utskottet var att egentligen alla vi hörde ansåg att man nu kommer att träffa betydligt mer rätt beträffande de företag som bör beviljas stöd.

Elikkä oli hienoa huomata kuulemisten yhteydessä, kuinka nyt tosi moni, oikeastaan kaikki, totesi sen, että tämä osumatarkkuus aivan varmasti nyt paranee tämän kustannustuen version myötä, ja on myös äärimmäisen tärkeätä, niin kuin valiokunta tuossa kävi läpi ja totesi, että myös muin keinoin kuin näitten perinteisten rekisterien kautta täytyy pystyä todentamaan tämä liikevaihdon lasku. Se liittyy myös ihan käytännön jaksotusongelmaan, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

tällä halutaan nimenomaan tapahtuma-alaa ja myös siihen liittyvää urheiluviihdettä ja muun muassa SM-liigaa huomioida.

Jag är själv väldigt nöjd med hur långt vi har kommit, och samtidigt hoppas vi förstås att vi i något skede kan återgå till något slags normal verklighet. Vi kommer inte heller att ha råd att år efter år enbart med hjälp av denna typ av konstgjord andning stöda vare sig företag eller den offentliga sektorn. Vi måste komma ihåg att vi också stöder kommunerna med enorma belopp.

Elikkä toivotaan nyt kuitenkin, että pikkuhiljaa päästään jonkinlaiseen normaaliin maailmaan takaisin, koska tämä maa ei kestä sitä, että sekä kuntia että yrityksiä tällä tavalla miljardein tuetaan lukuisten eri lisätalousarvioitten kautta. Mutta tämä tuki näyttää nyt osuvan ainakin suhteellisen hyvin niille oikeille yrityksille. — Kiitos kaikille.

18.11 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Strand käytti juuri erinomaisen puheenvuoron, ja itsekin yhdyin näihin kommentteihin ja kiitoksiin ilomielin.

Tosissaan talousvaliokunnassa oli hyvin laajat kuulemiset, aivan kuten oli ensimmäisenkin kustannustuen käsittelykerran yhteydessä. Tosiasia on se, että nyt tämä hallituksen esitys vastaa keskeisiltä osin hyvin moniin kriittisiin kysymyksiin ja kritiikkiin, joita ensimmäisen kustannustuen osalta jäi vielä ratkaisematta, ja aivan kuten edustaja Strand totesi, niin osumatarkkuus on nyt huomattavan paljon parempi. Näitä keskeisiä muutoksia, jotka tähän ovat johtaneet, on se, että liikevaihdon alaraja todella poistettiin ja näitä laajennuksia tukikelpoisiin kuluihin tehtiin lisää, toiminimiyrittäjien palkkakulut sisällytettiin hyväksyttäviin palkkakuluihin ja todella myös luovuttiin yhteensovittamisesta muiden koronatuikien kanssa. Varmasti yksi semmoinen iso, huolta herättänyt esimerkki tämän ensimmäisen kierroksen yhdestä ongelmatiikasta oli hyvin epäselvät ohjeistukset. Oli paljon yrittäjiä, jotka eivät olleet varmoja, voivatko he edes saada tätä tukea, ja tämä on asia, johon tällä kertaa on pyritty kiinnittämään erityistä huomiota.

Mutta sitten on todella tiedossa se, että esimerkiksi tämä toimialaluokittelu, joka toki on välttämätön maksatuksen takia, jättää edelleen tiettyjä yrittäjiä ja yrityksiä niin sanotusti katveeseen. Juuri siitä syystä talousvaliokunta tähdensi sitä, että tämän tuen on ulotuttava myös siihen yritystoimintaan, esimerkiksi tapahtuma-alalla, joka todellisuudessa on kärsinyt virustilanteesta ja täyttää nämä tuen edellytykset mutta jonka todellinen tilanne ei selviä suoraan juuri viranomaisten käytössä olevista tiedoista ja rekistereistä. Juuri tästä syystä me edellytimme sitä, että jos yritys pystyy todentamaan liikevaihdon laskun syy-seuraussuhteet nimenomaan tähän koronavirukseen johtuen, niin silloin Valtiokonttorilla on todellakin velvollisuus ottaa nämä hakemukset huomioon ja tätä harkinnanvaraista päätöstä voidaan tehdä. Tämä on kyllä hyvin vahva talousvaliokunnan yhteinen tahtotila, että näin myös tulee toimia.

Mutta kaiken kaikkiaan tietenkin tästä yleisestä tilanteesta: Meidän täytyy muistaa, että kun puhutaan kustannustuista, niin lähtökohta on ollut se, että nämä ovat tilapäisiä, ja tietenkin yhteinen toive on, että tämä tautitilanne siinä määrin laantuisi. Me emme missään tapauksessa halua, että tämmöisistä tukijärjestelmistä tulee pysyvä järjestelmä tähän vallitsevaan tilanteeseenkaan nähden, [Puhemies koputtaa] joten tällä varmasti päästään nyt hyvällä tavalla eteenpäin. Mutta toivotaan, että näitä ei tarvitse paljon lisää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

18.15 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Ihan nopeasti: Minäkin haluan kiittää talousvaliokuntaa hyvästä työstä. Toki kannattaa ottaa huomioon edustaja Kauman kritiikki, mitä sieltä häneltä tuli. Hiukan tietenkin harmittaa tässä tilanteessa, miksi tällaista pakettia ei tehty jo silloin aikaisemmin, koska se olisi helpottanut montaa yritystä. Valitettavasti siinä edellisessä paketissa jäi katvealueisiin paljon erilaisia yrityksiä, ja tämä nyt sitten tulee kompensoimaan sitä. Toivoisi tietenkin ehkä siinä mielessä hallitukselta heti alkuunsa parempaa työtä, että ei tämmöisiin, tietyllä lailla korjausliikkeisiin jouduttaisi, mutta hyvä, että tähän on nyt päästy, ja tämä on varmasti paljon toimivampi kustannustuki kuin se edellinen.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.